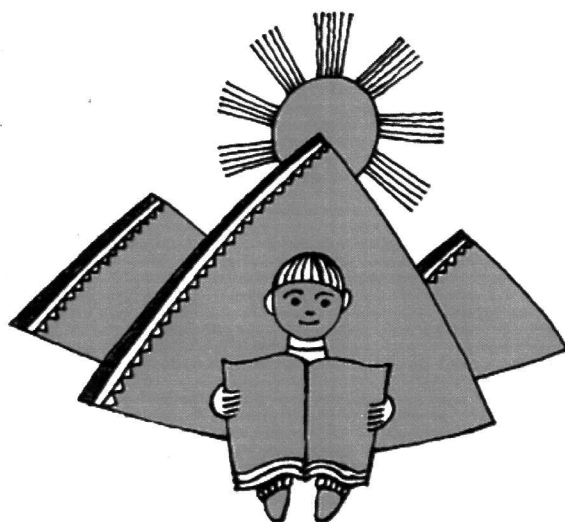

РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

**Матеріали
студентської науково-практичної
інтернет-конференції**

6-7 травня 2015 р.

м. Івано-Франківськ, Україна - 2015

Розвиток особистості молодшого школяра: сучасні реалії та перспективи:

Матеріали студентської науково-практичної інтернет-конференції. – Івано-Франківськ, Бойчук А.Б. 2015. – 246с.

Випуск присвячено 75-річчю заснування

Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Друкується за рішенням кафедри теорії та методики початкової освіти

Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Протокол № 12 від 5 травня 2015 р

Редакційна колегія:

Антонова Олена Євгенівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки Житомирського державного університету

Земба Беата Анна доктор кафедри соціальної педагогіки та реабілітації Жешівського університету (Польща)

Іванюк Ганна Іванівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Кіліченко Оксана Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики початкової освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Коваль Людмила Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту психолого-педагогічної освіти та мистецтв Бердянського державного педагогічного університету

Комар Ольга Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Кондратюк Світлана Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри дошкільної та початкової освіти Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

Мартиненко Світлана Миколаївна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри початкової освіти і методик викладання гуманітарних дисциплін Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Тарасенко Галина Сергіївна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної та початкової освіти Вінницького державного педагогічного університету ім. М.Коцюбинського

Ткаченко Ольга Михайлівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Хімчук Ліліана Іванівна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри теорії та методики початкової освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Хрущ Василь Дем'янович – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики початкової освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Шапошнікова Ірина Миколаївна – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і методики початкового навчання Київського національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова

Зміст

Сучасні проблеми навчання, виховання та розвитку учнів початкової школи

1	<i>Батерук І.</i> Розвиток творчих здібностей молодших школярів у навчальному процесі початкової школи.....	1
2	<i>Башко Р.</i> Формування культури поведінки молодших школярів.....	3
3	<i>Бенза С.</i> Моральні цінності та ідеали дітей молодшого шкільного віку.....	4
4	<i>Бережна Ю.</i> Формування читацьких інтересів молодших школярів.....	6
5	<i>Бігун І.</i> Педагогічні засоби розумового виховання в сучасній початковій школі.....	8
6	<i>Богдан Н.В.</i> Виховання в учнів початкової школи культури міжнаціонального спілкування...	10
7	<i>Босик О.</i> Усні обчислення – ефективна форма організації роботи учнів на уроках математики	12
8	<i>Візнович Я.</i> Особливості морально-духовного виховання молодших школярів на уроках музики	14
9	<i>Гелега Г.</i> Стимулювання навчальної діяльності молодших школярів – провідна проблема сучасної школи.....	16
10	<i>Григоренко Т.</i> Формування лексичних умінь майбутніх учителів початкової школи засобами мовно-мовленнєвих вправ.....	17
11	<i>Гут Х.</i> Розвиток творчих здібностей на уроках математики за допомогою інтеграції.....	19
12	<i>Данчук С.</i> Формування духовних цінностей засобами музики.....	21
13	<i>Дарвай В.</i> Принципи етноестетичного виховання дітей молодшого шкільного віку.....	23
14	<i>Дзудзило Л.</i> Формування моральних цінностей молодших школярів засобами українського народознавства на уроці літературного читання.....	25
15	<i>Дробаха І.</i> Особливості розвитку математичних здібностей молодших школярів.....	28
16	<i>Дряшкаба А.</i> Шляхи формування моральних якостей молодших школярів засобами українських народних традицій.....	29
17	<i>Загребельська В.</i> Шляхи художньо-естетичного виховання молодших школярів: характеристика, принципи реалізації.....	31
18	<i>Загрійчук М.</i> Моральне виховання молодших школярів засобами народної педагогіки.....	33
19	<i>Зварич Н.</i> Формування комунікативних умінь першокласників у процесі проектної діяльності	35
20	<i>Іванців І.</i> Екологічне виховання учнів у початковій школі.....	37
21	<i>Кикоть Н.</i> Формування культури спілкування учнів початкової школи засобами мовленнєво-ситуативних вправ.....	39
22	<i>Коваль Н.</i> Система аналітичних умінь учнів на уроках літературного читання.....	41
23	<i>Костюк В.</i> Науково-методичні засади здійснення пропедевтики професійної орієнтації молодших школярів.....	44
24	<i>Костюк О.</i> Розвиток творчих здібностей в учнів початкових класів на уроках математики.....	46
25	<i>Курищук О.</i> Формування предметної математичної компетентності в учнів початкової школи	48
26	<i>Лабенська Н.В.</i> Театралізована гра як засіб розвитку творчих умінь молодших школярів.....	50
27	<i>Лехенко Р.</i> Змістовий аспект проблеми національної свідомості молодших школярів.....	52
28	<i>Лютик О.І.</i> Екологічне виховання молодших школярів засобами усної народної творчості	53
29	<i>Макара І.</i> Формування читацької самостійності молодшого школяра.....	55
30	<i>Малкович М.</i> Вплив комп'ютерних ігор на поведінку молодших школярів.....	57
31	<i>Марченко Ю.</i> Формування мовленнєвої компетентності молодших школярів на уроках української мови.....	59
32	<i>Матвеева Ю.</i> Інтелектуальний розвиток молодших школярів у процесі вивчення іноземної мови.....	61
33	<i>Мінів Т.</i> Підготовка дитини до навчання в школі.....	63
34	<i>Поліщук О.</i> Інтерактивне навчання на уроках української мови в 3–4 класах.....	66
35	<i>Петрів І.</i> Родинне виховання як основа становлення та розвитку учнів молодшого шкільного віку.....	68

Розвиток особистості молодшого школяра: сучасні реалії та перспективи

36	<i>Пронюк В.</i> Виховання моральних цінностей молодших школярів у позаурочній діяльності....	71
37	<i>Ріхтер О.</i> Теоретичні основи гендерного виховання молодших школярів.....	72
38	<i>Романишин Н.</i> Розвиток творчих здібностей молодших школярів на уроках в початковій школі	74
39	<i>Рошко Л.</i> Розвиток пізнавальної активності учнів молодших класів.....	76
40	<i>Рубель М.</i> Формування готовності молодших школярів до спілкування.....	78
41	<i>Руда К.</i> Активізація пізнавальної діяльності молодших школярів шляхом впровадження інтерактивних технологій.....	80
42	<i>Савчин Я.</i> Значення казки у процесі морального виховання дітей молодшого шкільного віку	82
43	<i>Сасенко А.</i> Гендерне виховання молодших школярів як наукова проблема.....	84
44	<i>Сіщук О.</i> Розвиток особистості: основні чинники і важелі впливу.....	86
45	<i>Смик (Роменець) З. Т.</i> Психолого-педагогічні закономірності соціального становлення особистості в молодшому шкільному віці.....	88
46	<i>Сташченко А.</i> Формування естетичного ставлення до природи у молодших школярів.....	89
47	<i>Сторожук К.</i> Патріотичне виховання молодших школярів як науково-педагогічна проблема	91
48	<i>Топольницька О.</i> Оцінювання першокласників як психологічне погляджування.....	93
49	<i>Фалатюк Т.</i> Шляхи розвитку алгоритмічного мислення молодших школярів на уроках у початковій школі.....	95
50	<i>Хімчук В.</i> Формування основ правової свідомості в учнів молодшого шкільного віку.....	96
51	<i>Чайка А.</i> Формування екологічних цінностей молодших школярів у контексті освіти сталого розвитку.....	99
52	<i>Шевченко А.</i> Естетичне сприймання художньої дійсності як засіб розвитку особистості молодших школярів.....	101
53	<i>Шило І.</i> Формування загальнокультурної компетентності молодших школярів засобами театральної педагогіки.....	103
54	<i>Шкіль М.</i> Підготовка дітей до навчання в школі як педагогічно-психологічна проблема.....	105
55	<i>Шпирун О.</i> Формування морально-етичних цінностей молодших школярів засобами українського народознавства.....	107
56	<i>Штогрин І.</i> Формування в молодших школярів пізнавального інтересу засобами усної народної творчості.....	108

Історія освіти: ретроспективний погляд на інновації в навчально-виховному процесі початкової школи

57	<i>Бегметюк М.</i> Соціально-педагогічні ідеї М. Монтессорі у сучасній вітчизняній школі.....	110
58	<i>Вольська О.</i> поширення ідей Марії Монтессорі у світовій педагогіці ХХ століття.....	112
59	<i>Макогін В.</i> Вплив спадковості на розвиток особистості (історико-педагогічний аспект)	114
60	<i>Николин Л.</i> Використання ідей української родинної педагогіки у навчально-виховному процесі початкової школи.....	116

Теоретичні та методичні основи розвитку інноваційних процесів в освітньому середовищі початкової школи

61	<i>Zięba A.</i> Zasob internetu w rozwijaniu pozalekcyjnych zainteresowań dziecięcych.....	117
62	<i>Власик Н.</i> Інноваційні педагогічні технології в початковій школі: теорія та практика.....	118
63	<i>Гутник Н.</i> Використання інформаційних технологій навчання на уроках в початковій школі.....	120
64	<i>Данків І.</i> Формування предметної математичної компетенції молодших школярів за допомогою інтерактивних технологій навчання.....	122
65	<i>Караянова Ю.</i> Застосування технології організації диференційованого навчання на уроках математики в початковій школі.....	126
66	<i>Козинець Ю.</i> Технологія організації навчальної проектної діяльності на уроках математики в початковій школі.....	128
67	<i>Комар Л.</i> Використання елементів пісочної терапії в навчально-виховному процесі початкової	

5. Rozwijanie u dzieci potrzeby różnorodnych doświadczeń w zakresie rozwijania pasji i zainteresowań zachęcając do wypoczynku czynnego i bezpośredniego kontaktu z interesującą dziedziną nauki czy konkretną grupą ludzi, a nie tylko poprzez wirtualny kontakt poprzez komputer i Internet.
6. Pozytywne i negatywne strony wykorzystywania zasobów internetowych w rozwijaniu dziecięcych zainteresowań.
7. Działania profilaktyczne zapobiegające, ograniczające bądź eliminujące ewentualne zagrożenie uzależnieniem uczniów od komputera i Internetu.

ІННОВАЦІЙНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

Власик Н., студент V курсу Педагогічного інституту

Науковий керівник: Мартиненко С.М., доктор педагогічних наук, професор

Київський університет імені Бориса Грінченка

Постановка проблеми. Інтеграція Української держави в європейський і світовий освітній простір актуалізує проблему підготовки нової генерації педагогів, які досконало володіють інноваційними педагогічними технологіями, забезпечують високу якість навчання і виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах. У вирішенні поставлених завдань провідна роль належить саме вчителю початкової школи, який підтримує у дітей інтерес до навчання, мотивує їхню пізнавальну діяльність, створює ситуацію успіху. З огляду на це необхідно переосмислити його професійну діяльність, забезпечити сприятливі умови для засвоєння нових технологій навчання і виховання молодшого школяра, по-новому підійти до побудови навчальних занять, удосконалення змісту і форм їх проведення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ми встановили, що особливості професійної підготовки та діяльності вчителя початкової школи було розкрито в дослідженнях: В.Бондаря, Н.Бібік, Л.Коваль, С.Мартиненко, О.Савченко, Г.Тарасенко, Л.Хомич, Л.Хоружої, І.Шапошнікової та інших учених. Проблеми інновацій в педагогіці досліджують зарубіжні вчені, зокрема К.Ангеловські, Х.Барнет, Д.Гамільтон, Н.Грос, У.Кінгстон, Н.Лагервей, М.Майлз, А.Хаберман, Р.Хейвлок. Дослідженню і впровадженню у навчально-виховний процес початкової школи інноваційних методик присвячено праці Л.Варзацької, В.Давидова, І.Дичківської, О.Дусавицького, О.Гокунь, М.Жалдака, Б.Машбиця, О.Пехоти, О.Пометун, М.Цветкової та ін.

Мета статті полягає в обґрунтуванні необхідності впровадження інноваційних педагогічних технологій у навчально-виховний процес початкової школи з метою активізації пізнавальної діяльності учнів.

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі розвитку суспільства гостро постала проблема підготовки майбутнього вчителя початкової школи до інноваційної діяльності, вдосконаленні змісту, форм і методів педагогічної діяльності. Це пов'язано з інтеграційними процесами та впровадженням у практику початкової школи інноваційних технологій та сучасних методик навчання. Аналіз практики засвідчив, що нинішня школа недостатньо формує ключові компетентності, розвиває творчі здібності, необхідні особистості для самореалізації, прийняття обґрунтованих рішень у майбутньому житті. Основними недоліками традиційної системи освіти є породжені нею невміння і небажання дітей навчатися, несформованість ціннісного ставлення до власного розвитку та здобуття освіти. Подолання кризи, що склалася в освіті, можливе завдяки інтенсивному реформуванню її відповідно до вимог часу, створення принципово нової системи загальної освіти, яка поступово замінить традиційну.

Нині створюється нова педагогіка, характерною ознакою якої є інноваційність, тобто здатність до оновлення, відкритість до нового [2]. Інновація освіти є цілеспрямованим процесом часткових змін, що ведуть до модифікації мети, змісту, форм і методів навчання й виховання, адаптації процесу навчання до нових вимог [1]. Інноваційне навчання зорієнтоване на динамічні зміни в навколишньому світі навчальна та освітня діяльність, яка ґрунтується на розвитку різноманітних форм мислення, творчих здібностей, високих соціально-адаптаційних можливостей освіти [2].

Проведений аналіз наукових джерел засвідчив, що інноваційна діяльність учителя деякою мірою зумовлена неповторністю його особистості, а також особливостями учнів, класу, школи тощо. Завдання педагога полягає в умінні застосовувати сучасні психолого-

педагогічні знання для розроблення власної траєкторії освітньої діяльності. Його вирішенню сприятиме зміна підходів фахівця до формування змісту освіти.

Важливою для нашого дослідження є думка С.Мартиненко, яка вважає, що успішне впровадження інноваційних технологій у навчально-виховний процес «вимагає від педагогів, перш за все, готовності до такого виду діяльності» [5, с.213]. Критерії готовності вчителя початкової школи до здійснення інноваційної діяльності охоплюють: усвідомлення необхідності проведення інноваційної діяльності; готовність до творчості; впевненість у тому, що прийняте до впровадження нововведення матиме позитивний результат; узгодженість особистих цілей з інноваційною діяльністю; готовність до подолання творчих невдач і труднощів; технологічна готовність; позитивна оцінка свого попереднього досвіду в світлі інноваційної діяльності; здатність до професійної рефлексії [7].

З урахуванням проблеми дослідження звертаємо увагу на наше розуміння сутності поняття «педагогічна технологія», яке подаємо як один із спеціальних напрямів педагогічної науки, покликаний забезпечити досягнення певних завдань, підвищити ефективність навчально-виховного процесу, гарантувати його високий рівень. Організація різних видів педагогічної діяльності передбачає застосування варіативних технологій на основі творчості та майстерності. У сучасній дидактиці представлені найрізноманітніші педагогічні технології, бо кожен автор і виконавець вносить в педагогічний процес щось своє індивідуальне [3].

До сучасних інноваційних педагогічних технологій, що використовуються вчителями початкової школи на уроках, належать: особистісно-орієнтоване навчання; інформаційно-комунікаційні технології; проектно-дослідницька технологія; інтерактивні технології; технологія проблемного уроку; технологія роботи з портфоліо; здоров'язберігальні технології; колективно-індивідуальна розумова діяльність; блочно-модульна технологія; розвивальна система (за Л. Занковим); ігрові технології.

Пропонуємо вашій увазі фрагменти застосування інноваційних педагогічних технологій, які автор впроваджував під час практики на уроках в початковій школі.

Інформаційно-комунікаційні технології

«Бджілка Жу-Жу. Зачаровані числа» – це захоплювальна гра для учнів 1-2 класу. Спільно з відважною Бджілкою Жу-Жу дитина подорожує Чарівним Лісом і «знімає чари» з чисел. У такій грі учень легко і невимушено знайомиться з цифрами та числами, а також засвоює прості математичні дії: додавання, віднімання, множення і ділення (*урок математики*).

«Аліса вивчає українську мову» є цікавою, пізнавальною, зручною в користуванні комп'ютерною програмою із яскравими малюнками, цікавими текстами, яка допоможе учням значно підвищити рівень знань із української мови. Комп'ютерна програма сприятиме закріпленню знань, набутих на уроках із таких тем: «Текст»; «Слова ввічливості»; «Алфавіт»; «Частини мови»; «Перенос слів з рядка в рядок» тощо. Різноманітні завдання сприятимуть також формуванню орфографічної пильності, збагаченню словникового запасу (*урок української мови*).

«Дитячий тренажер грамотності» – навчально-пізнавальна гра для учнів молодшого шкільного віку. Текстові, словникові та малюнкові тренажери допоможуть значно підвищити рівень знань дитини з української граматики. Комп'ютерна гра спрямована не лише на ознайомлення і навчання, а й на перевірку правильності виконаних вправ і завдань з української граматики. Пізнавальні тренажери розширяють кругозір дитини, закріплюють знання українського алфавіту, а також покращають граматичні навички дитини (*урок української мови*).

Технологія роботи з портфоліо

Портфоліо – це якісно новий підхід у сучасній педагогіці, спрямований не лише на формування знань, умінь і навичок, але й на створення сприятливих умов для саморозвитку учня, стимулювання автономної позиції особистості, яка виявляється у творчій, дослідницькій, проектній діяльності з метою досягнення конкретного результату. Водночас кожен учень має змогу вибрати індивідуальний маршрут, виконуючи як обов'язкові завдання, так і додаткові творчі, які розкривають його особисті уподобання, інтереси.

Подаємо орієнтовні розділи портфоліо для учнів початкової школи.

Розділ «Моє навчання». Його заповнює учень вдалими контрольними, цікавими проектами, творчими роботами, відгуками про прочитані книги, графіками зростання швидкості читання. Доцільно цей розділ заповнювати згідно з навчальними предметами.

Розділ «Моя громадська робота». У ньому учень подає інформацію про свою участь у позакласній роботі (конкурси, виставки, оформлення стінгазет, виступ на певних заходах, виконані доручення тощо.)

Матеріали студентської науково-практичної інтернет-конференції. Випуск 1

Розділ «Моя творчість». Учень розміщує свої малюнки, вірші, казки, творчі роботи. Якщо це якийсь виріб, то можна подати його фотографії, які доцільно розміщувати як ілюстрації виконаної роботи або під час участі у шкільних заходах.

Розділ «Мої враження». Учні подають свої враження від відвідування екскурсій, театрів, музеїв, виставок або участі у виховних заходах, зустрічах тощо.

Розділ «Мої досягнення». Він уміщує грамоти, сертифікати, дипломи, похвальні листи, подяки, а також копії табелів, які доцільно розміщувати не за значимістю, а у хронологічному порядку [6].

Висновки. Отже, оновлення системи освіти вимагає від педагогічної науки й практики вивчення і впровадження інноваційних технологій навчання і виховання учнів початкової школи. Відбором, теоретичним осмисленням і класифікацією педагогічних інновацій займається педагогічна інноватика, яка сприяє ознайомленню вчителя з особливостями застосування педагогічних технологій. Саме вчитель початкової школи формує творчу особистість, здатну застосовувати набуті знання на практиці і самостійно їх поповнювати впродовж усього життя.

1. Волкова Н. П. Педагогіка : посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Н.П.Волкова. – К. : Вид. центр "Академія", 2001. – 575 с.
2. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. / І.Дичківська / К. :Академвидав, 2004. – 352 с.
3. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій /Автор-укладач Н.П.Наволокова. – Х. : Вид. група "Основа", 2009. – 176 с.
4. Інтерактивні технології навчання у початкових класах / Авт.-упор.І.І.Дівакова-Тернопіль:Мандрівець,2010. – 180с.
5. Мартиненко С.М. Педагогічні умови готовності вчителя початкової школи до діагностичної діяльності в особистісно-розвивальному навчанні / С.М.Мартиненко // Розвиток професіонала і професіоналізму: теорія і практика: зб. наук. пр. / за заг. ред. С.П. Архипової. – Черкаси : ФОП Гордієнко Є.І., 2014. – С. 212 – 218.
6. Методичний вісник: портфоліо як засіб підвищення якості освіти (випуск 2) / Упорядники Л.Скальська, О.Нижник, А.Дутчак, С.Клімковська. – Івано-Франківськ: ОІППО, 2009. – 60 с.